

چشم‌انداز اقتصادی ویتنام و نقش خاورمیانه

در تاریخ ۲۳ مرداد ۱۳۹۵ سخنرانی با عنوان "چشم‌انداز اقتصادی ویتنام و نقش خاورمیانه" از طرف دکتر توان کوانگ بویی^۱، مدیر کل موسسه توسعه پایدار منطقه‌ای، وابسته به آکادمی علوم اجتماعی ویتنام و آقای وو کواک هویی^۲، رئیس یکی از مراکز این موسسه، در دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی برگزار شد. مهم‌ترین نکات این جلسه در زیر ارائه می‌شود.

باز با شیب توسعه‌ای قابل توجه حرکت کند. سال ۱۹۸۶ نقطه عطفی در مسیر توسعه اقتصادی ویتنام به شمار می‌رود. یعنی زمانی که دولت با ایجاد اصلاحات مختلف درهای بازار ویتنام را در برابر جهان گشود و با آزادسازی سرمایه‌گذاری و اصلاح قوانین سخت‌گیرانه و ایجاد بسترهای مناسب، سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی را به فعالیت در اقتصاد ویتنام ترغیب کرد.

در مدت سه دهه که در ساختار اقتصادی ویتنام اصلاحات صورت گرفته، شاهد تحول در بسیاری زمینه‌ها از جمله تجارت داخلی و خارجی، جذب سرمایه و سرمایه‌گذاری، کنترل تورم و ... بوده‌ایم که سبب رشد اقتصادی ۷ درصدی برای کشور شده که رقمی قابل توجه است. جذابیت کشور در جلب سالانه بالغ بر ۲۰ میلیارد دلار سرمایه خارجی به همراه ۲۰ درصد افزایش سالانه تجارت خارجی را عامل مهمی در مدل توسعه خود برشمرد. کاهش نرخ تورم تا ۰/۶ درصد و همچنین کاهش

ابتدا پروفیسور توان ایران را کشوری زیبا با جاذبه‌های فرهنگی و توریستی زیادی توصیف کرده و از این سفر به عنوان اولین تجربه حضور خود در ایران یاد کرد و از مهمان‌نوازی مردم در مدت حضورشان در ایران قدردانی نمود. وی اظهار داشت: ایران و ویتنام هر دو کشورهایی با پیشینه تاریخی هستند که مشترکات زیادی در زمینه‌های مختلف دارند اما متأسفانه تاکنون شناخت و ارتباط قابل توجهی بین این دو فرهنگ و جامعه حاصل نشده و جلسه امروز فرصت مناسبی برای تبادل نظر در زمینه ظرفیت‌ها و فرصت‌های تعاملات اقتصادی بین دو کشور خواهد بود. پس از آن آقای وو کواک هویی به طرح این مطالب پرداخت: ویتنام کشوری است با تاریخ ۴۰۰۰ ساله با فراز و نشیب‌های زیاد که توانسته طی مدت حدود دو دهه و نیم از اقتصادی روستایی و کشاورزی به سمت اقتصادی

1. Tuan Quang Bui
2. Vu Quoc Huy

نقش بخش کشاورزی از ۴۰ درصد به کمتر از ۲۰ درصد و متناسب با آن افزایش تولیدات صنعتی و بخش خدمات را از جمله موفقیت‌های دولت طی دو دهه اخیر برشمرد. ما شاید در طول ۱۳ تا ۱۵ سال با حفظ همین نرخ رشد بتوانیم به موقعیت ایران برسیم.

به طور کلی اگر بخواهیم عوامل پیشرفت اقتصادی ویتنام را بررسی کنیم می‌توانیم به مواردی مانند ایجاد بسترهای لازم برای سرمایه‌گذاری، حمایت از تولیدکنندگان داخلی، خصوصی‌سازی و ایجاد روابط تجاری آزاد با اکثر کشورهای دنیا اشاره کنیم.

وی مهم‌ترین عامل رشد اقتصادی ویتنام را بازار آزاد ویتنام و آزادی سرمایه‌گذاری در این کشور و همچنین جذب سرمایه‌های خارجی بیان کرد و افزود: ویتنام به عنوان کشوری فقیر برای حرکت به سوی توسعه نیازمند جذب سرمایه و ارز برای سرمایه‌گذاری در زمینه‌های مختلف و زیرساخت‌ها می‌باشد. در این راستا ویتنام با کشورهای مختلفی همکاری داشته و پذیرای سرمایه‌گذاران از کشورهای مختلفی همچون چین، ژاپن، سنگاپور، آمریکا و اتحادیه اروپا بوده است. وی همچنین خاطرنشان ساخت: اگرچه این سیاست سبب رشد و توسعه نسبی کشور شده است اما چالش‌هایی همچون وابستگی اقتصادی به سرمایه بعضی کشورها و تأثیرپذیری از رکود و مشکلات اقتصادی احتمالی کشور سرمایه‌گذار را در پی خواهد داشت.

دولت ویتنام در مسیر توسعه اقتصادی، از وضعیت زندگی و رفاه مردم نیز غافل نبوده و رشد چشمگیری در بهبود استانداردهای رفاهی و اجتماعی نیز حاصل شده است. تا ۳۰ سال پیش ویتنام یکی از فقیرترین کشورها به‌شمار می‌رفته و از هر ۳ خانوار دو خانواده فقیر بودند، اما

امروز این کشور در مسیر فقرزدایی بسیار موفق عمل کرده است تا جایی که توانسته استانداردهای رفاهی و آموزشی عمومی را تا سطح قابل توجهی افزایش دهد و اکنون به عنوان یکی از موفق‌ترین کشورها در زمینه دستیابی به توسعه اجتماعی هم‌سو با رشد اقتصادی به شمار می‌رود.

وی در ادامه توضیحات خود در مورد سیر توسعه و رشد اقتصادی ویتنام، به چالش‌های پیش روی این کشور همچون بحران اقتصادی آسیا در سال ۱۹۹۷ که سبب کند شدن سرعت رشد ویتنام و همچنین کشورهایی چون کره جنوبی که روابط اقتصادی خوبی با این کشور داشتند، اشاره کرد. وی از بحران مالی جهانی به فاصله ۱۰ سال بعد از این تاریخ نیز به عنوان یکی دیگر از عوامل محدود کننده پیشرفت اقتصادی ویتنام یاد کرد.

آقای وو کواک هویی چالش‌های امروز اقتصادی ویتنام را برنامه‌ریزی برای توسعه پایدار و تداوم رشد اقتصادی کشور و همچنین ایجاد شرایطی برای بهره‌وری بهتر مردم ویتنام از این رشد دانست و اظهار داشت: دولت باید توانایی مهار تورم و مدیریت مالی و اقتصادی در شرایط بحران را به‌دست آورد.

وی در ادامه به ارائه آمار در مورد سهم عوامل مختلف در اقتصاد ویتنام پرداخت و اشاره نمود: حدود دو دهه پیش کشاورزی ۴۰ درصد کل تولید ناخالص داخلی ویتنام را دربرمی‌گرفت. امروزه این آمار به ۲۰ درصد یعنی به نصف رسیده است. وی خاطر نشان کرد: در این شرایط و با گسترش تولیدات صنعتی و رونق شهرها مهاجرت از روستاها به شهرها افزایش یافته و مدیریت این انتقال جمعیت چالشی مهم برای دولت ویتنام به شمار می‌رود.

در شرایط کنونی وسعت زمین‌های کشاورزی در حال کاهش می‌باشند و این مساله شاید در آینده، تولید

محصولات کشاورزی و غذایی ویتنام را دچار مشکل سازد. وی همچنین به مساله نابرابری درآمد مردم در صورت ادامه تمرکز اقتصادی بر تولیدات صنعتی شهری اشاره کرد و اتخاذ راهکاری مناسب برای جلوگیری از این مساله را جزو وظایف پیش روی دولت ویتنام دانست.

آقای کواک هویی همچنین در ادامه به ارائه آمارهایی درباره افزایش سرمایه‌گذاری خارجی در ویتنام پرداخت و از کشورهایی چون کره جنوبی، ژاپن و سنگاپور به عنوان بزرگترین سرمایه‌گذاران در ویتنام یاد کرد. در این آمارها آمریکا، اتحادیه اروپا و کشورهای آ.سه. آن از جمله بزرگترین واردکنندگان محصولات ویتنام به‌شمار می‌روند.

وی ارزش مبادلات اقتصادی میان ایران و ویتنام را بسیار کم ارزیابی کرد و بر اتخاذ تدابیر مناسب برای افزایش سطح مراودات تجاری تاکید نمود. وی در همین راستا به بررسی و مقایسه استانداردهای اقتصادی دو کشور و میزان رقابت‌پذیری اقتصادی آنها پرداخت و جایگاه کشورش در جذب سرمایه‌گذاری خارجی را در مقایسه با ایران و مصر قابل توجه خواند و از سویی دیگر ابراز امیدواری کرد ویتنام بتواند در برخی شاخص‌های اقتصادی به جایگاه ایران برسد.

ایشان در سخنان خود به اهداف و مسیر پیش روی کشورش اشاره داشت و اظهار کرد: ویتنام همواره در حال رشد اقتصادی بوده و در شرف تبدیل شدن به یکی از بازارهای بزرگ مصرفی در دنیا می‌باشد. همچنین میزان تقاضا برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف از جمله تولیدات مواد غذایی و صنایع پتروشیمی رو به افزایش است.

وی در پایان به فرصت‌های موجود برای افزایش سطح روابط و مبادلات اقتصادی و تجاری میان ایران و ویتنام اشاره کرد و بیان داشت: گسترش مبادلات اقتصادی میان دو کشور به نفع هر دو طرف خواهد بود.

پس از این سخنرانی، آقای ابوطالبی به عنوان اولین نفر از طرف ایرانی به ارائه نظرات و طرح سوالاتی در مورد مباحث مطرح شده در سخنرانی پرداخت و اظهار داشت:

- در ایران سیاست اقتصاد مقاومتی به عنوان مدلی برای توسعه اقتصادی طرح‌ریزی شده است، مدل توسعه اقتصادی ویتنام چیست.

- موتور اقتصاد کشور بر سه پایه استوار است: گاز و نفت، صنایع سنگین (تولیدات ماشین‌آلات صنعتی و خودرو) و صنایع سبک (ساخت و ساز). ما در حال تلاش برای جدا شدن از این سه مقوله به عنوان ساختار صرف اقتصادی کشور هستیم. دانش‌محور شدن صنعت و اقتصاد از جمله مهم‌ترین اهداف پیش روی ایران است و قصد داریم با تولید دانش داخلی، بتوانیم در بخش خدمات داخلی و تولیدات صنعتی به خودکفایی برسیم. مدل توسعه اقتصادی در ویتنام چیست و در این راستا از چه کشورهایی در منطقه الگوبرداری کرده‌اند.

آقای وو در پاسخ اظهار داشت: در مسیر رشد اقتصادی ویتنام به دلیل فراز و نشیب‌های زیاد نمی‌توان مدل ثابتی از توسعه ارائه داد، زیرا به سبب مشکلات و بحران‌های اقتصادی در هر دوره لزوم تغییر استراتژی دیده می‌شده است. ویتنام با سیاست بازار آزاد و جذب سرمایه‌های خارجی در مسیر پیشرفت گام گذاشت و با ایجاد روابط تجاری آزاد با کشورهای مختلف به رشد اقتصادی قابل توجه رسید اما امروزه با دستیابی به رشد

نسبی، مدل توسعه قبلی قابل اعمال در وضعیت کنونی نیست.

سپس آقای پروفیسور توان با مقایسه وضعیت اقتصادی و شرایط تولید در گذشته و حال اظهار داشت: تا پیش از این ویتنام به سبب تولید کم به رغم داشتن منابع طبیعی قابل توجه و نیروی کار ارزان توانست مسیر توسعه راحت‌تری را تا امروز در پیش گیرد اما با گذشت زمان و تغییر ساختار اقتصادی و کاهش نیروی کار ارزان و تقلیل منابع طبیعی و مشکلات زیست محیطی، ناگزیر به تغییر استراتژی بوده و باید مدل اقتصادی جدیدی در این کشور پیاده شود. ویتنام نیز همچون ایران درصدد بومی‌سازی دانش و فناوری بوده و در این راستا برنامه‌ریزی بلندمدت انجام داده است.

وی مدل توسعه ویتنام را بیشتر مشابه کشورهای موفق آسیایی همچون سنگاپور، کره و تایوان دانست و بار دیگر بر اهمیت جذب سرمایه خارجی و ایجاد بسترهای سرمایه‌گذاری تاکید داشت و این مساله را جزو مهم‌ترین اقدامات ویتنام در راستای توسعه اقتصادی دانست.

ایشان افزایش هزینه‌ها برای مبارزه با آلودگی‌های صنعتی و تخریب طبیعت و معضلات زیست محیطی را در ویتنام از جمله مشکلات جدی در مسیر توسعه پایدار دانست و اظهار داشت: به سبب تغییرات آب و هوایی و جغرافیایی سطح آب بالا آمده و بسیاری از زمین‌های کشاورزی ویتنام در حال تخریب می‌باشند. وی همچنین به معضل تولیدات کشاورزی و تامین غذا در این شرایط پرداخت و بیان داشت: دولت ویتنام باید تمرکز بیشتری بر

ایجاد امنیت غذایی و مبارزه با تهدیدات زیست محیطی داشته باشد زیرا ویتنام خواستار پیشرفت در سطح جهانی و پیوستن به حلقه کشورهای پردرآمد دنیاست. طبق برآوردهای انجام شده ویتنام با همین نرخ رشد تا سال ۲۰۳۵ به جایگاه ایران در زمینه درآمد ملی می‌رسد.

در ادامه وی بار دیگر با اشاره به معضل تغییرات آب و هوایی و آثار منفی آن بر کشاورزی و تولیدات داخلی ویتنام، آن را از جهتی یک فرصت برای تغییر رویکرد اقتصادی ویتنام و ضرورت تمرکز بر تولید دانش و فناوری داخلی در جهت مبارزه با پیامدهای این پدیده دانست.

همچنین هیأت ویتنامی نزدیک‌ترین الگو برای توسعه اقتصادی ویتنام را کشور کره جنوبی معرفی کرده و به تعاملات و مراودات نزدیک این دو کشور در عرصه‌های مختلف اشاره داشت.

در پایان آقای هویی و توان بار دیگر با تاکید بر جدیت کشور ویتنام بر توجه به بعد اجتماعی و رفاه عمومی در مسیر توسعه اقتصادی بر عزم راسخ این کشور برای از بین بردن نابرابری درآمدی اشاره کردند و به سوالات حاضران در جلسه پاسخ دادند و از طرف ایرانی برای برنامه‌ریزی و ایجاد چنین موقعیتی برای تبادل نظر تشکر و قدردانی کردند.

ابوالفضل مژگانیه

IPIS

www.ipis.ir